

Imagina el nou Ecobarri de Ca n'Ametller

Ajuntament de Sant Cugat

**INFORME RESUM WORKSHOP 1
Persones Expertes**

23 de novembre de 2021

AJUNTAMENT DE
SantCugat

Organitzat per:

AJUNTAMENT DE
SantCugat

BARCELONA
REGIONAL
AGÈNCIA
DESENVOLUPAMENT
URBÀ

Equip de facilitació

ARC Mediación Ambiental
arc@mediacionambiental.com

ARC Mediación Ambiental procura contribuir al desenvolupament sostenible utilitzant productes de baix impacte ambiental, priorititzant l'ús del transport públic i portant a terme una gestió eficient dels recursos.

Seguint aquestes directrius, es recomana imprimir aquest document a doble cara, utilitzant paper 100% reciclat post-consum lliure de clor.

Index

1. BREU INTRODUCCIÓ	4
2. DESENVOLUPAMENT DEL WORKSHOP	5
3. ASSISTENTS	6
PARTICIPANTS	6
4. RESULTATS	7
EIX 1. INFRAESTRUCTURA VERDA I EQUIPAMENTS	7
EIX 2. TEIXIT	9
EIX 3. MOBILITAT	11
EIX 4 - DESENVOLUPAMENT	13

1. Breu introducció

L'Ajuntament de Sant Cugat ha impulsat un procés participatiu sobre el Pla Estratègic d'Urbanisme que preveu crear una nova centralitat urbana d'àmbit metropolità a l'entorn de l'estació inter modal de l'Hospital General de Catalunya, una de les darreres taques de sòl del municipi.

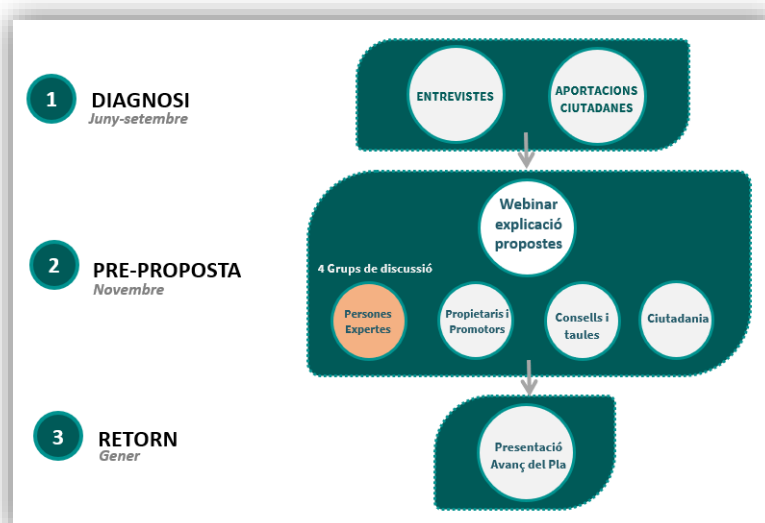
Per això està treballant conjuntament amb l'AMB i Barcelona Regional per redefinir el Pla General Metropolità (PGM) a Sant Cugat del Vallès **planificant el darrer creixement urbà de la ciutat per als propers 20 anys.**

Ens trobem doncs en una fase, **prèvia al tràmit de modificació del PGM**, que es vol obrir a un **debat reflexiu** a través d'un procés de participació ciutadana sobre com es vol fer aquest nou creixement. Aquesta contribució de **la ciutadania servirà per millorar la diagnosi i la futura planificació urbanística d'aquesta unitat de sòl** significativament gran, clau per Sant Cugat i estratègica a escala metropolitana.

Aquest **nou creixement** ha de permetre **repensar, dins d'un nou model urbanístic**, aspectes com ara l'habitatge públic i assequible, la mobilitat sostenible, generar noves zones de centralitat comercial i d'activitat, l'eficiència energètica en les noves construccions, o la relació amb els espais naturals propers, entre d'altres.

El procés de participació s'ha desenvolupat durant el darrer semestre de 2021. Primer es van fer unes **entrevistes per fer una primera prospectiva sobre els temes clau a plantejar a l'abordar aquest nou creixement.** Posteriorment es va fer una presentació de retorn a les persones entrevistades. En aquest [enllaç](#) es pot descarregar tota la documentació generada fins ara (informe entrevistes, per exemple.)

El dia 16 de novembre es va celebrar una sessió informativa (webinar). La gravació de la sessió es pot veure en aquest [enllaç](#). Aquesta sessió va ser l'inici del procés participatiu. A partir d'aquesta sessió, s'han desenvolupat 4 workshops. Aquest informe recull les aportacions del primer dels workshops, celebrat el dia 23 de novembre.

2. Desenvolupament del workshop

Aquesta sessió de treball va tenir lloc el dia **23 de novembre de 2021, en horari de 12 a 14.30 hores**, a la Casa de Cultura, C. Castellví, 8 Sant Cugat.

L'objectiu de la sessió era debatre sobre algunes qüestions clau pel desenvolupament urbanístic del futur ecobarri de Ca n'Ametller.

Per assolir aquests objectius, es va seguir aquest **ordre del dia**:

- 12.00 - Benvinguda i contextualització de la sessió.**
- 12.05 - Breu explicació de la dinàmica de la sessió.**
- 12.10 - Presentació dels quatre eixos de debat per part de BR.**
- 12.25 - 1ª PART – Treball per grups (30 + 30 = 60')**
- 13.35 - 2ª PART – Debat plenari (60')**
- 14.25 - Conclusions i properes passes.**
- 14.30 - Cloenda.**

3. Assistents

Han assistit un total de 20 persones, 14 participants, 4 representants i tècnics de l'Ajuntament de Sant Cugat, 4 persones de Barcelona Regional i 2 persones de l'equip de dinamització.

Participants

Han assistit experts i tècnics de ETSAV-UPC, Aquidos Arquitecte Tècnics i Gestió SLP, AVH Arquitectura, Arqbag SCCL, Carme Farré-Paisatgista, Estudi d'Arquitectura Antoni Fierro, Tekark.eu, Punt Arquitectes SLP/ Altamira Asset Management, JBE Arquitectes Associats SLP, Ruisanchez Arquitectes, PSC, Pere Sobrevia Arquitecte, Pareja i Associats Advocats, Albert de Pablo, Isabel Castiñeira, Dani Calatayud.

4. Resultats

Eix 1. Infraestructura verda i equipaments

1. Continuïtat entre els edificis i els parcs

- **Ajustar al màxim la secció tipus de carrer en continuïtat amb el parc a la mobilitat.**
- **Prioritzar al màxim els espais lliures.** En una gradació de més a menys es proposa:
 - ✓ Prioritzar primer l'espai lliure natural.
 - ✓ Després les infraestructures de ferrocarril.
 - ✓ Seguidament, infraestructures toves / mobilitats toves que s'haurien d'integrar en el verd.
- **Identifiquen sobre tot tres eixos:**
 - ✓ L'eix natural que conforma el torrent de la Guinardera
 - ✓ El parc urbà de Can Mates que és el que ha de continuar.
 - ✓ I la peça més complexa que és el cobriment de la R8, per un tema de cotes en el creuament justament d'aquests tres eixos.
- **Eliminar les barreres entre les edificacions i el verd.**
- S'identifiquen alguns **punts amb una elevada sensibilitat ecològica** que requeriran d'una protecció especial (com l'Estany dels Alous o alguns punts del torrent de la Guinardera). **El punt de connexió sota l'AP7 i l'Estany dels Alous** es considera especialment fràgil.
- **Importància de connectar la carretera de Rubí amb l'àmbit que ens ocupa.** S'hauria de tractar com una **avinguda metropolitana**.

2. Equipaments junts o distribuïts pel barri

- L'idea d'una **gran bossa d'equipaments no té sentit** ja que aquesta concentració d'equipaments actua com a "desertitzador urbà" si no genera una activitat sostinguda en el temps. És una idea obsoleta.
- Els **equipament han d'estar distribuïts en xarxa amb el verd urbà.** Els equipaments han de formar part del sistema de zones verdes.
- Els equipament distribuïts actuen d'**elements generadors en els eixos de vianants.** Reforcen d'alguna manera aquests eixos.
- La **connexió entre equipaments** ha de ser mitjançant una **mobilitat tova** (evitant al màxim el tràfic rodat).
- En l'àmbit que ens ocupa la peça central com a **equipament tractor és l'estació de l'intercanviador.** Aquí s'hi hauria de dedicar més temps de reflexió.

- Identifiquen com a **nou eix el de Mira-Sol – Can Mates- San Mamet** . Aquest equipament de l'intercanviador hauria de ser suficient per cosir, amb el ferrocarril de Terrassa, tot aquest àmbit.
- L'àmbit que ens ocupa no es que sigui un sector mal connectat sinó que **hi passen moltes infraestructures de mobilitat i si no s'hi treballa, mai estarà ben connectat**. Aquest sector té el perill de la segregació.
- Un altre **eix d'equipaments podria ser l'avinguda de Can Cabassa** que tampoc travessa la via del ferrocarril.
- Els **equipaments haurien de tenir usos mixtes**. Una escola també es podria utilitzar com equipament esportiu o l'estació de ferrocarril no s'hauria de deixar únicament com a estació.

3. Equipaments prioritaris

- En l'àmbit que ens ocupa caldria distingir entre **dos tipus d'equipament**:
 - ✓ Els **equipaments territorials** (com ara l'estació, l'hospital o intercanviador FGC-R8) i que tenen una lectura en clau d'estratègia metropolitana.
 - ✓ Els **equipaments més de barri** (com escoles, instal·lacions esportives, espais culturals)
- Importància de la **comunicació i tracció dels teixits circumdants** com ara Mira-sol.
- Prèviament a determinar la ubicació dels equipaments cal **estudiar molt bé topogràficament aquest àmbit**. Es podrien plantejar escenaris previs a partir de maquetes.
- Barri amb **dotació suficient pensant amb el model de "Ciutat dels 15 minuts"**.
- **L'estació hauria d'incorporar equipaments**.

4. Els espais verds i el torrent

- **El verd i el torrent haurien de conformar un eix natural ecològic** en el que caldria identificar punts conflictius sobre els que caldria treballar, especialment en relació als passos d'infraestructures.
- **Tractament més urbà del parc de Can Mates**.
- Ser **curosos en com es fa el cobriment de la infraestructura ferroviària equipada (R8)**. Per cotes sembla que no es tracta d'un soterrament total sinó que formaria com un calaix que s'ha de tractar molt bé.

Eix 2. Teixit

1. Tipus d'edificis més adequats pel nou barri

- Possibilitat de **mitges densitats amb concentracions puntuals**.
- **Trencar la dicotomia bloc-caseta** que existeix a Sant Cugat però també a tot Catalunya com un dilema entre altes i baixes densitats.
- **Renunciar o compensar a nivell públic si fes falta el decreixement de càrregues**. No ens imaginem un barri que concentri molta densitat i si és el cas ho de fer en benefici de l'HPO (de l'habitatge públic).
- La idea de **crear una nova centralitat va renyida amb les baixes densitats**. Es un tema a posar damunt la taula ja que per crear noves centralitat fa falta un mínim de "massa crítica" i de densitat.
- Sant Cugat **és un dels municipis amb més espai verd**, potser caldria aprofitar-ho per generar **espai habitable / urbà de més qualitat**, jugant amb aquesta dualitat.
- Si som coherents amb el concepte d'ecobarri, s'ha de mirar **d'evitar al màxim la presència i accés de cotxes i aparcaments**.
- Es proposa **aprofitar la caixa del soterrament de la línia ferroviària per col·locar-hi altres coses** (potser aparcaments si es necessari per tal d'evitar ocupar grans superfícies de sòl a cel obert).

2. Com combinem activitat econòmica i ús d'habitatge

- Separar del tot habitatge i activitat econòmica (**zonificació**) permet allunyar del lloc de residència sorolls i contaminació però en canvi augmenta molt la dependència del cotxe.
- En el cas de les **illes mixtes** els avantatges més evidents són:
 - ✓ La proximitat als llocs de treball i a l'espai econòmic.
 - ✓ La menor dependència del cotxe
 - ✓ La major capacitat de generar centralitat
 - ✓ Més capacitat d'oferir als agents econòmics locals de diferents mides. Si aquests locals estan sota els habitatges està força hipotecat per la presència dels habitatges a sobre.
 - ✓ Més capacitat per fugir de l'especialització.

En canvi com a inconvenients potser serien les possibles molèsties derivades de la mixtura.

- La presència d'**edificis mixtes** implica carrers més vius. Podem novament tenir més molèsties i més limitacions a la diversitat de tipus de locals.
- Es podria plantejar una **fórmula híbrida d'illes mixtes amb baixos amb locals**.

3. La carretera de Rubí

- Hi ha hagut un cert consens en que s'ha d'aprofitar aquesta ordenació del barri per endreçar la carretera de Rubí i **concentrar-hi activitat econòmica i més densitat comercial**. Els esforços poden ser inútils si no afectem l'altra banda de la carretera de Rubí.. És important **millorar també l'altra façana** i fer una ordenació del front no a una banda (asimètrica) sinó que sigui una **intervenció simètrica** (actuar de forma integral, més enllà del que és estrictament el límit de Can Ametller).
- **Intensificar el pas de vianants, la mobilitat pública i amb bicicleta**. S'ha de convertir en un eix vertebrador de Sant Cugat amb Rubí. Ha de ser una via **més inclusiva configurada com una avinguda**.
- **L'avinguda paral·lela a l'AP7 que va enllaçant l'àrea comercial de la carretera de Rubí amb el barri i amb l'Hospital General**. Aquesta avinguda és un eix molt important que hauria de servir per compensar amb la carretera de Rubí, ja que ara per ara és una rotonda sense més.

4. Mesures considereu més factibles per facilitar l'accés a l'habitatge

- En un ecobarri a l'europea normalment partim de grans àrees públiques que es sotmeten al debat veïnal per veure com desenvolupar-les, i de facto això implica que hi ha moltes possibilitats de fer habitatge públic. En canvi en un ecobarri a la "catalana" el predomini és privat i per tant caldrien **incentius cap al privat per poder generar habitatge protegit**.
- Facilitar la **promoció pública o mixte d'habitatge**.
- Aprofitar el potencial de centralitat metropolitana que té l'àmbit **per generar densitats més altes, especialment prop de l'estació**. Alhora poder **reutilitzar sòls d'equipaments per fer habitatge dotacional**. Vigilant perquè això també pot tenir com a conseqüència que el barri quedi desequipat de serveis necessaris.
- **Augmentar l'edificabilitat del percentatge de sòl que va a públic** per aconseguir precisament més habitatge públic. En definitiva que on hi hagi un augment de la densitat sigui en favor de l'habitatge públic.
- **Avaluar la plusvàlua generada pel fet de cobrir la via** (passem de tenir una via a tenir un eix verd d'espai públic) **per compensar aquest habitatge públic i l'intercanviador**. La idea seria que aquestes càrregues s'hagin de revertir per beneficiar a aquest percentatge important de santcugatencs que estem foragitant del municipi per manca d'habitatge assequible.
- Tots **aquests esforços de l'accés a l'habitatge a nivell protegit passen per intensificar la baixa densitat** a nivell de tot el municipi. Per aquí passa, si més no, part de la solució.

Eix 3. Mobilitat

1. Mesures que poden afavorir la utilització del transport públic

- **Augmentar la freqüència de pas** del transport públic.
- **Integrar el transport públic als eixos cívics i als espais lliures.**
- Introduir el **transport públics (bus/tram) en el corredor d'activitat que va cap a la B30**. La idea és que el transport públic apropi al vianant als eixos d'activitat.

2. El nou intercanviador i el seu entorn

- A l'hora de plantejar l'intercanviador **preocupen les dificultats d'execució** vinculades a aquest desplaçament de l'estació de Rubí (R8) cap a la de l'Hospital General. Tenir clar que es poden superar aquestes dificultats és bàsic, perquè és una de les bases de la proposta.
- L'intercanviador ha de ser un **pol d'atracció i un espai urbà de relació** (imatge de carrer /plaça), no ha de ser un espai aïllat de la urbanitat que ens dona el centre de la ciutat. Si comparem diferents estacions de Sant Cugat, es fàcil constatar que la del centre és un pol d'atracció perquè té urbanitat en contrast amb la de Valldoreix que no ho és.
- L'intercanviador hauria de tenir **mixtura d'usos**. Caldria garantir la presència d'activitats i equipaments.

3. Reducció de l'ús del vehicle privat

- **Limitar l'aparcament del vehicle privat**. Activar totes aquelles **mesures que no convoquin al territori a venir en cotxe** a l'àmbit.
- **No donar sòl públic a l'aparcament**. Donar sostre, si cal.
- **Qualificar l'espai públic per poder-se desplaçar preferentment a peu o amb bici**. En definitiva, afavorir la mobilitat tova i desincentivar l'ús del cotxe

4. Tipologia dels carrils bici

- **La millor opció és el carril bici segregat i a nivell dels cotxes (a cota del carrer)**. L'idea és cercar fórmules per poder arribar en bici a tot arreu i alhora evitar al màxim les interferències amb els vianants. Es proposa que la **separació entre bicis i vehicles sigui tova i amable** per donar més sensació de seguretat.
- En el **cas dels eixos cívics** es podria contemplar l'opció que el carril bici no fos segregat però que estigués **senyalitzat degudament** per no interferir massa amb els vianants.

5. Els eixos cívics

- Entesos com a **eixos aglutinadors d'activitats diferents de la residència**. Per exemple es tractaria de concentrar activitat a l'**eix de Can Fontanals** amb l'objectiu de generar espai urbà i moviment de gent al llarg de totes les hores del dia. Potser a l'**eix de Can Mates**, no caldria tanta intensitat d'activitat.
- **Revisar el funcionament de la rotonda actual** perquè realment no funciona com a eix cívic (actua més com un tap). Caldria repensar-la per integrar-la realment dins l'eix cívic.

6. Com cosim aquest nou barri amb la resta de barris i poblacions veïnes

- S'ha constatat que hi ha un **risc de fer un barri tancat** en sí mateix, desconnectat de la resta i es quedi com un barri aïllat.
- Tota **la part que hi a sota l'Hospital General hauria d'estar més connectada amb el nou barri**. Manquen **connexions horitzontals entre Can Cabassa i Can Mates**.
- **Estirar el Parc de Can Mates** seria una altra forma de cosir el nou barri amb els barris adjacents.
- **L'Eix de la carretera de Rubí**, amb els canvis plantejats i amb transport públic enfortiria els lligams amb el veïnatge de Rubí.

Eix 4 - Desenvolupament

1. Característiques dels ecobarris prioritàries

- **Detectar i integrar les pre-existències** per mirar d'aprofitar el que hi ha sempre que sigui possible.
- **Potenciar les zones de biodiversitat.**
- **Empoderar als futurs habitants** perquè siguin una part activa del projecte i treballin de forma conjunta i coordinada.
- **Facilitar l'accés a la vivenda de veïns que han hagut de marxar de Sant Cugat per raons econòmiques** (casos de rendes per sota el llindà dels 24.000€ anuals). L'ecobarri podria ser l'ocasió per recuperar part d'aquest veïnatge que ja té vincles amb Sant Cugat i que voldria quedar-se a viure-hi.
- **Màxima eficiència en relació al consum energètic** relacionat amb la calefacció, refrigeració i aigua calenta sanitària i altres electrodomèstics. Explorar fórmules de d'estalvi del consum com poden ser el **district heatings**.
- Promoure d'**instal·lació de panell fotovoltaics**.
- **Impulsar sistemes de mobilitat compartida** (com el car-sharing) i **preferentment elèctrica**. Parar molta atenció als plantejaments urbanístics que comporten una mobilitat obligatòria altament dependent del vehicle privat.
- Incorporar mecanismes per **fomentar l'ús de materials de baix impacte** a la pròpia edificació més enllà de les exigències normatives. Buscar mecanismes que incentivin el seu ús en les promocions privades.
- Es demana de **promoure edificis NZEB** (edificis de consum gairebé nul), molt eficients energèticament i que el seu baix consum d'energia prové de fonts renovables pròpies (autogeneració) o de l'entorn proper. Es parla també de tancar el cicle i que els **edificis siguin autosuficients** energèticament, en la gestió dels residus i inclús en la provisió d'aliments a les persones que l'habiten.

2. Com fomentem la biodiversitat i altres funcions ecològiques dins dels espais lliures

- Amb l'objectiu de fomentar la biodiversitat es proposa diverses mesures **relacionades amb el cicle de l'aigua**:
 - ✓ **Recuperar espais inundables.**
 - ✓ **Tractar les aigües grises**
 - ✓ Afavorir la **recollida de pluvials**.
- Impulsar **connectors de biodiversitat** com la riera de la Guinardera. Es tracta de **millorar els espais naturalitzats**.

3. Les edificacions han de comptar amb espais privats comunitaris? Amb quins usos?

- Tothom considera que calen **espais privats comunitaris**.
- No limitar aquests espais privats comunitaris als **espais interiors** de l'edificació. També s'han de preveure **espais exteriors**. Es proposa treballar en un **gradient d'espais** (espais comunitaris d'un edifici, d'una illa, d'un grup d'illes i així de forma creixent per anar generant **relacions entre els edificis a nivell de tot el barri**.
- Aquests espais haurien de generar **l'us mixte per part d' ciutadans** que accedeixen a l'habitatge de renda lliure i els que accedeixen a habitatge protegit (preferentment en règim de lloguer).
- Explorar **tipologies alternatives de vivenda on aquests espais privats comunitaris es destinin a per exemple zones d'us compartit** per rentar la roba o inclús cuines comunitàries. Caldria explorar jurídicament quin potencial tenim per impulsar aquestes noves tipologies de vivenda.
- Un altre us d'aquest espais privats comunitaris seria posar **horts** orientats a la producció alimentària d'autoconsum.

4. Altres aportacions

- Hi ha problemes de contaminació de sols dins l'àmbit on es vol actuar? S'hauria de treballar també, si fos el cas.

Com a **darreres observacions** es comenta:

- Es vol fer una **proposta que afecta a la gestió urbanística**. En l'àmbit que en ocupa una bona part dels terrenys són urbanitzables, delimitats i no delimitats. La Generalitat amb el Pla director de la Costa que ara està en fase d'avanç estima que aquest tipus de sòl tenen valor rural. Es valoren com a sòl rústic rural. Per què no **s'aplica un sistema d'expropiació sobre els sòls que són urbanitzables a través d'un Consorci** (públic o públic privat) format per la Generalitat, l'Ajuntament i ser valents. Això suposaria un canvi estratègic sobre tot el que estem parlant.
- Es demana que la participació dels experts no es redueixi a la sessió d'avui on tot es troba en una fase molt inicial. **Es demana que se'ls impliqui en les fases posteriors intermitges a mesura que el projecte es vagi definint més.**
- Cal tenir molt present que per tirar endavant tot els què s'està parlant cal una inversió molt important, que previsiblement en un percentatge molt alt serà pública. Per tant **preveure el pla financer i de les inversions és bàsic**. Això que s'està impulsant no és un Pla Parcial, es un Pla Especial de primera magnitud, perquè és fonamentalment d'infraestructures. L'habitatge en aquest cas pot suposar, com a molt, un 10%., La

classificació del sòl en aquest cas es bàsica per determinar a quin preu el compres (i això encaixa amb la primera de les reflexions que s'han fet).

- Els estudis de renda i d'accessibilitat a l'habitatge a Sant Cugat mostren que l'esforç renda a Sant Cugat supera el 30% (estem en el 40-50% de la renda de molta gent jove). Per tant molts no poden accedir a l'habitatge. Amb la nova llei que preveu el *co-living* una petita part de la gent tindrà més facilitats d'accés. Però amb el dèficit històric d'habitatge públic que hi ha hagut a Sant Cugat, la millora serà poc significativa. Per això proposa com a solució més efectiva la **densificació del suburbi**. Això necessita una modificació del Pla General, que es podria plantejar com una acció compensatòria. No parlem d'augment d'edificabilitat.

23 de novembre de 2021